

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет мистецтв
Кафедра музикознавства, інструментальної та хореографічної
підготовки

«Допущено до захисту»

Звідувач кафедри

_____ Овчаренко Н.А.

Реєстраційний № _____

«_____» _____ 2024 р.

«_____» _____ 2024 р.

Цикл мультимедійних презентацій
за темою «Професійне музичне мистецтво»
(навчальний електронний посібник для вчителів музичного
мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво»)

Кваліфікаційна робота

студентки групи МХКм-23

ступеня вищої освіти «магістр»

спеціальності 014.13 Середня освіта

(Музичне мистецтво)

Авраменко Любові Олександрівни

Керівник: к. філос.н., доцент

Шрамко О.І.

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____

Кількість балів _____

Голова ЕК _____

Члени ЕК _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....5

Пояснювальна записка

РОЗДІЛ 1. Методичні засади створення мультимедійних презентацій до інтегрованого курсу «Мистецтво».....8

Висновки до Розділу 1.....16

РОЗДІЛ 2. Основні етапи та змістовна характеристика роботи над навчальним електронним посібником для вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» «Цикл мультимедійних презентацій за темою «Професійне музичне мистецтво».....17

Висновки до Розділу 2.....21

ВИСНОВКИ.....22

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....23

ДОДАТКИ.....30

Навчальний електронний посібник для вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» «Цикл мультимедійних презентацій за темою «Професійне музичне мистецтво» – посилання на диск:
https://drive.google.com/drive/folders/13X0kNx3j87nnIYYORGprLOo5uqvgZytU?usp=drive_link

1. Голос – музичний інструмент, дарований природою.

<https://docs.google.com/presentation/d/1Xlg08aAM78Kg71r9KGBU8zG-O2oYmz4ZZUzTOPp1IQ/edit?usp=sharing>

2. Битва хорів.

https://docs.google.com/presentation/d/1slrMs8pS9rBUZyyJUH5-OR9TIxVYEOlZ46G5xzt4xEw/edit?usp=drive_link

3. Тембри інструментів.

https://docs.google.com/presentation/d/1h0L6CWRXEoDzxJgclJNosC1QtDbSGxhOdKtS1WC87Zw/edit?usp=drive_link

4. Путівник по симфонічному оркестру.

https://docs.google.com/presentation/d/1crOob3Vmv5lQd0OhgDeH0NwMsTCmArEuLHvSOCIMzyI/edit?usp=drive_link

5. Срібні тембри духового оркестру.

<https://docs.google.com/presentation/d/125-->

[NU8XAmkF0qt71BCCq86VS6Aqnj2fsn1QNWsY6VI/edit?usp=drive_link](https://docs.google.com/presentation/d/125--NU8XAmkF0qt71BCCq86VS6Aqnj2fsn1QNWsY6VI/edit?usp=drive_link)

6. Джазовий оркестр.

<https://docs.google.com/presentation/d/16W4UrEULFnm3cEgcY->

[kXIQWMvrf1SyXIcsiBk8afpGo/edit?usp=drive_link](https://docs.google.com/presentation/d/16W4UrEULFnm3cEgcY-kXIQWMvrf1SyXIcsiBk8afpGo/edit?usp=drive_link)

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Дистанційна освіта стала невід’ємним елементом сучасного навчання, змінивши традиційні підходи до педагогічного процесу. Глобальний карантин під час пандемії COVID-19, а згодом повномасштабна війна змусили заклади вітчизняної освіти швидко адаптуватися до нових умов життя, впроваджуючи дистанційні форми навчання. Інноваційні комп’ютерні технології, які дозволяють забезпечити безперервність і високу якість освіти, отримали новий стимул для активного розвитку і удосконалення.

Отже, важливою умовою активізації застосування сучасних методів навчання та новітніх інформаційних технологій у викладанні постала готовність вчителів до роботи з електронними ресурсами. Для ефективного використання електронних ресурсів необхідно розвивати вміння застосовувати інноваційні педагогічні технології, сучасні методи і форми організації навчання відповідно до мети заняття. Серед таких вмінь важливе місце займає використання і створення мультимедійних продуктів – презентацій, екскурсій віртуальними музеями, інтерактивних ігор, музичних вікторин тощо. Особливої актуальності це набуває у галузі мистецької освіти, зокрема, загальної.

Програма НУШ надає широке поле можливостей для особистої творчості вчителя мистецьких дисциплін – вибору підручника, алгоритмів методики і підбору методичного забезпечення, у тому числі мультимедійних презентацій. Сьогодні вітчизняний україномовний контент досить активно розвивається у цьому напрямку, проте задовольнити повністю попит щодо мультипрезентаційного супроводу уроків мистецтва, зокрема, музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» іще не може.

Намагаючись внести свій вклад у методичне забезпечення мистецьких дисциплін у закладах загальної освіти і обравши тему «Професійне мистецтво» (5 клас інтегрованого курсу «Мистецтво»), ми проаналізували тематику вітчизняних підручників та мультимедійне забезпечення даної теми і

зупинились на підручнику за програмою Л. Масол [20]. Розглянувши презентації до обраної теми, що нам пропонує мережа Інтернет, ми дійшли висновку про наявність окремих презентацій, проте багато з яких можна використовувати лише на комерційній основі. Тому, вважаємо доцільним представити свій варіант мультимедійного забезпечення теми «Професійне мистецтво». Ми спробували розширити і збагатити її тематику щодо музичного мистецтва, а також упорядкувати усі уроки цієї теми в єдиному мультимедійному стилі. Відповідно, постала необхідність створення електронного навчального посібника «Цикл мультимедійних презентацій за темою «Професійне музичне мистецтво», що й визначило мету роботи.

Мета роботи – створення електронного навчального посібника для вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» «Цикл мультимедійних презентацій за темою «Професійне музичне мистецтво».

Завдання дослідження:

1. Дослідити методичні засади створення мультимедійних презентацій до інтегрованого курсу «Мистецтво» (уточнити понятійний апарат, визначити етапи та специфіку створення презентацій).
2. Проаналізувати тематику основних підручників інтегрованого курсу «Мистецтво» для 5 класу, обґрунтувати доцільність обраної теми презентацій.
3. Охарактеризувати основні етапи та зміст роботи над навчальним електронним посібником для вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» «Цикл мультимедійних презентацій за темою «Професійне музичне мистецтво».

Об'єкт дослідження – методичне забезпечення мистецьких дисциплін у закладах загальної освіти за програмою НУШ.

Предмет дослідження – методичні засади та практичні особливості роботи над навчальним електронним посібником для вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» «Цикл мультимедійних презентацій за темою «Професійне музичне мистецтво».

Методи дослідження: методичний аналіз літератури; вивчення інформаційних джерел; методи дослідження нотного, аудіо- та відеоматеріалу; практичні методи створення мультимедійних презентацій; узагальнення результатів дослідження.

Практичне значення одержаних результатів: результати дослідження можуть бути використані в освітньому процесі закладів загальної освіти, а також у процесі підготовки вчителів та викладачів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво».

Структура роботи: робота складається із кваліфікаційного проєкту у вигляді навчального електронного посібника та пояснювальної записки до нього.

Пояснювальна записка містить вступ, два розділи, висновки, список використаної літератури (49 джерел) та додатки.

Структура електронного навчального посібника для вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» складається із 6 мультимедійних презентацій до уроків за темою «Професійне музичне мистецтво» (підручник «Мистецтво» Людмили Масол для 5 класу, тема «Професійне мистецтво»):

1. Голос – музичний інструмент, дарований природою.
2. Битва хорів.
3. Тембри інструментів.
4. Путівник по симфонічному оркестру.
5. Срібні тембри духового оркестру.
6. Джазовий оркестр.

РОЗДІЛ 1

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДО ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО»

Питання ефективного використання мультимедійних технологій в умовах дистанційного навчання всебічно досліджуються вітчизняними і зарубіжними вченими і педагогами-практиками (Л. Гаврілова, Р. Гуревич, А. Гуржій, М. Жалдак, Ю. Жук, Ю. Катасонова, Л. Коношевський, Т. Лисенко, О. Міщенко, Н. Тонконог, О. Фіголь, О. Царенко, А. Черепинська, М. Шут та ін.). Вони вказують на необхідність розширення інструментарію та структури традиційних форм та методів навчання за допомогою використання мультимедійних засобів.

В мистецькій освіті педагогічні аспекти використання комп'ютера та створення електронних навчальних ресурсів, а також досвід вивчення предметів мистецького циклу із використанням мультимедійних програм і можливості їх застосування висвітлюються у працях Л. Васильєвої, О. Гумінської, Л. Зарі, А. Колесник, Л. Масол, Н. Новікової, О. Педько, Х. Хуйюнь, О. Чайковської, А. Чернишевої та ін.

І науковцями, і педагогами-практиками звертається увага на важливість ключових інструментів, що сприяють ефективності засвоєння знань, серед яких перевага віддається мультимедійним технологіям, складовими компонентами яких є інтерактивні мультимедійні презентації, віртуальні екскурсії та подорожі тощо. Дані технології здатні зробити навчально-виховний процес більш ефективним, бо подають інформацію в різних формах, допомагають уявити навчальні об'єкти на більш якісному рівні.

Значними перевагами використання мультимедійних технологій є 1) інтерактивність, що значно розширює комунікативні можливості учасників освітнього процесу, стимулюючи і підтримуючи інтерес та мотивацію до навчання; 2) можливість об'єднання різноманітних видів інформації в одному програмному продукті.

Під час освітнього процесу взаємодія між вчителем і учнями реалізується через вплив на слухові та зорові органи сприйняття інформації здобувачами освіти. Зарубіжними вченими було проведено дослідження щодо застосування традиційних форм навчання в поєднанні з мультимедійними засобами. Дослідники Нельсон, Флетчер та МакНейл (Nelson, Fletcher, McNeil) прийшли до висновку, що мультимедійні навчальні програми мають значні переваги перед традиційними. Ми знаємо, що учні пізнають навколишній світ за допомогою всіх органів чуття, проте основними каналами отримання інформації є зорові аналізатори. Як свідчать дослідження, дитина засвоює лише 15% інформації через слухові аналізатори, 25% – за допомогою зорових аналізаторів, а в поєднанні зі слуховим та зоровим аналізаторами – 65% [11, с. 26-27]. «Залучення всіх органів почуттів веде до збільшення ступеня засвоєння матеріалу порівняно з традиційними методами. Навчання з використанням аудіовізуальних засобів комплексної обробки інформації є найінтенсивнішою формою навчання» [26, с. 5].

Отже, засвоєння побаченого або почутого на уроці є більш ефективним у процесі комплексного впливу кольору, звуку, рухів, форм. Всі ці елементи можуть бути гармонійно поєднані у мультимедійній презентації як окремому продукті мультимедійних технологій.

Для уточнення понятійного апарату нашого дослідження розглянемо терміни «мультимедіа», «мультимедійна технологія», «мультимедійна презентація».

Аналіз наукової літератури показує, що зміст поняття «мультимедіа» має різні варіанти трактування в залежності від сфери практичного застосування. В загальному розумінні термін «мультимедіа» походить від латинського *multi* + *medium*, англійського *multi* + *media* і буквально означає «багато середовищ». В. Браткевич, В. Климнюк та О. Пушкар говорять про існування двох різних термінів – «*multimedia*» і «*multiplemedia*» (мультимедіа і множинні середовища передачі інформації). Науковці виділяють три різні тлумачення терміну «мультимедіа», в одному з яких розглядають мультимедіа як технологію, що

включає сукупність організаційних технічних та програмних засобів для розробки мультимедіа-продуктів [25, с. 3-8].

У Великому тлумачному словнику наведено таке визначення мультимедіа: «Комп'ютерна технологія, яка дозволяє гнучко керувати потоками різноманітної інформації – текстами, графічними зображеннями, музикою, відеозображенням» [24, с. 695].

Сьогодні мультимедійні технології в освітньому процесі використовуються досить активно, адже вони мають інформаційні, контрольні, навчальні і допоміжні функції, що відрізняються універсальним характером та уможливають впровадження цих технологій на всіх етапах уроку:

- під час постановки проблеми, актуалізації знань перед розглядом нового матеріалу;
- при вивченні та поясненні нового матеріалу;
- для організації творчої діяльності учнів;
- у процесі систематизації, закріплення та контролю рівня засвоєних знань.

Одним із засобів впровадження мультимедійних технологій в освітній процес є створення мультимедійної презентації як виду мультимедіа-продуктів, який дає можливість об'єднання різноманітних видів інформації – як статичної, так і динамічної – в одному програмному продукті. Інтерактивна мультимедійна презентація, що створюється за допомогою сучасних програмних засобів, дозволяє органічно поєднати аудіовізуальні ефекти (текст, фото, графіку, звук, мовлення, музичні фрагменти, анімацію та відео).

Особливої актуальності використання мультимедійних технологій набуває в галузі мистецької освіти, де аудіовізуалізація навчального матеріалу і необхідність інтерактивного художнього спілкування виступає на перший план.

У вітчизняному науковому просторі можливості мультимедійних технологій і особливості їх застосування у мистецькій педагогіці викликають підвищений інтерес. Специфіка використання мультимедійних технологій під час опанування предметів художньо-естетичного циклу досліджується з різних

аспектів.

Зокрема, ці питання розглядають з точки зору зацікавленості школярів під час опанування предметів художньо-естетичного циклу педагогі-науковці О. Чайковська та Л. Заря. Вони досліджують можливості впровадження комп'ютерних технологій у навчання музичного мистецтва в школі та створюють мультимедійні засоби, знайомство з якими стає важливою частиною підвищення професійної компетентності учителів мистецьких дисциплін.

Власну методику використання мультимедійних технологій на уроках музичного мистецтва розробила О. Чайковська, яка, водночас, створила і апробувала авторську мультимедійну програму «Українські музичні інструменти» для молодших школярів у системі початкової загальної та спеціальної (музичної) освіти [44].

Л. Заря проаналізувала шляхи формування інтересу до музики у школярів на основі мультимедійних технологій і створила мультимедійний посібник «Нотна грамота». На думку Л. Зарі, «в сучасного вчителя музики, який запроваджує мультимедійні технології, розширюється методичний арсенал», оскільки це дає змогу «швидко підготуватися й прийти на урок не з купою конспектів, нотаток, плакатів, а з диском або флеш-накопичувачем, на якому багато інформації, відображеної на якісному рівні» [11, с. 28].

Сьогодні і науковці, і вчителі погоджуються, що рівень опанування мистецькими дисциплінами, активізація пізнавально-творчої діяльності учнів, їх всебічний розвиток та реалізація загальної мети художнього виховання напряду залежить від ефективності застосування сучасних мультимедійних технологій в поєднанні з традиційними методами навчання [6; 26; 27; 29; 41; 45; 46 та ін.].

Ефективність мультимедіа на уроках з вивчення мистецьких дисциплін підтверджується і притаманними їм властивостями, серед яких важливе місце займають інтерактивність та інтегративність, які підвищують рівень мотивації учнів.

Інтегративні властивості мультимедіа якнайкраще відповідають сучасній

інтегративній трансформації системи мистецької освіти, невід'ємними складовими якої є синтез мистецтв та поліхудожній підхід. Саме поліхудожній підхід до викладання предметів мистецько-художнього циклу надає цілісності мистецькій освіті – дозволяє систематизувати знання щодо засобів виразності та характерних особливостей різних видів мистецтва, надає повноти художній картині світу та можливість пізнання себе в культурі і культури в собі, перетворення учня зі споживача в творця культури і культурних цінностей. Мультимедійні технології сприяють реалізації поліхудожнього підходу за допомогою сучасних мультимедійних засобів і значно розширюють можливості мистецької освіти.

Цілеспрямовано рухаючись від монопредметності до інтегративності, сучасна мистецька освіта усе частіше впроваджує інтегровані курси, які сприяють формуванню поліхудожніх компетентностей учнів і активно застосовують мультимедійні технології. Ефективним засобом підвищення якості викладання таких курсів є використання мультимедійних презентацій, які зазвичай на уроках мистецтва проєктуються на великий екран за допомогою мультимедійного проєктора і є візуальною підтримкою для викладання навчального матеріалу. Такі презентації дозволяють зробити навчальний матеріал більш цікавим і доступним для учнів, сприяють активному залученню школярів до навчального процесу. Тому необхідність методично грамотного створення цього мультимедійного продукту є сьогодні актуальною і затребуваною.

У загальному розумінні мультимедійна презентація – це послідовний набір сторінок, що змінюють одна одну – слайдів, на яких можна розмістити текст, зображення, схеми, відео- та аудіофрагменти, анімацію, 3D-графіку, використовуючи різні елементи оформлення. Тому важливо враховувати специфіку комбінування цих типів інформації та слідувати певним правилам при оформленні та демонстрації різних типів інформації.

Мультимедійні презентації значно розширюють тематичне забезпечення мистецьких дисциплін, зокрема, інтегрованого курсу «Мистецтво», який

викладається у сучасній вітчизняній школі як основна дисципліна художньо-естетичного циклу за програмою НУШ. Цей курс об'єднує різні види художньої діяльності, що допомагає усебічно розвивати творчі здібності учнів. За допомогою мультимедійних презентацій, що містять аудіовізуальні фрагменти та інтерактивні елементи, навчання мистецтву відбувається більш динамічно й ефективно. Це відмічають усі автори основних підручників інтегрованого курсу «Мистецтво» (С. Аристова, Н. Чен; О. Гайдамака, Н. Лемешева; Г. Кізілова, Л. Гринишина; Л. Кондратова, С. Федун, О. Чорний; Л. Масол, О. Просіна) [2; 5; 14; 16; 20], адже, як підкреслює Л. Масол, «ознайомлення учнів з усією палітрою сучасних медіазасобів, залучення їх до художньо-творчої діяльності в цій царині <...> відкриває нові горизонти для художньо-творчої самореалізації особистості» [21, с. 159].

Сьогодні мультимедійні презентації стали обов'язковою частиною навчально-методичного забезпечення уроків мистецтва, і хоча вони не є новим інструментом інформаційно-комунікаційних технологій, все ж потребують спеціальних знань і практичних вмінь щодо створення і використання. Тому кожен вчитель сьогодні має здійснювати комп'ютерну самоосвіту, опановувати програми для роботи з текстом, звуком, відеоматеріалами, а також програми підготовки презентаційної графіки [6; 26].

Отже, доцільно докладніше розглянути основні етапи створення, вимоги до структури та оформлення мультимедійних презентацій.

Досліджуючи дане питання, науковці й педагоги-практики [9; 26; 32; 33; 25; 45 та ін.] зазначають, що при проєктуванні мультимедійної презентації педагогу слід дотримуватися наступних пунктів:

- ретельно відноситися до вибору теми, мети та завдань, мати їх чітке розуміння до початку роботи над презентацією;
- створювати детальний план презентації («кожен слайд повинен представляти собою необхідну ланку розповіді і працювати на загальну ідею презентації»);
- визначати необхідну кількість слайдів (не більше 15-25);

- працювати над стилем та оформленням слайдів (єдиний стиль, наявність заголовку кожного слайду; оптимальність у виборі кількості шрифтів (2-3), обмеженість текстів за розміром);
- додавання до слайдів графічних та ілюстративних об'єктів;
- встановлення ефектів анімації (обмежити їх кількість і використовувати тільки з метою привернути увагу учня до важливих моментів демонстрації);
- «додавання звукового супроводу (звукові та візуальні ефекти не повинні виступати на передній план та перекривати корисну інформацію)»;
- попередній перегляд презентації автором [26, с. 78-94].

Серед основних вимог до структури та оформлення мультимедійних презентацій слід виділити наступні:

1. **Структура презентації:** рекомендована структура презентації включає титульний слайд, інформаційні слайди та завершальний слайд. Ця структура є простою і логічною.

2. **Технічні вимоги:** це правила розташування інформації на слайді для кращого сприйняття. Наприклад, розмір шрифту повинен бути достатньо великим (мінімальний розмір 30), слайди не повинні бути перевантажені текстом або зображеннями. Важливо також чергувати різні типи слайдів, такі як таблиці, схеми, відео- та аудіофрагменти, текстові слайди, ілюстрації – зображення музичних інструментів, видатних митців, малюнків тощо для більшого різноманіття, наочності та зрозумілості матеріалу. Ще однією технічною умовою для реалізації якісного впровадження мультимедійних презентацій є наявність спеціального комп'ютерного і мультимедійного обладнання в шкільних кабінетах, призначених для вивчення мистецьких предметів.

3. **Дизайн і оформлення:** варто обирати простий, але привабливий дизайн, що адаптований для включення аудіовізуальних елементів. Презентація повинна служити фоном для усного викладання матеріалу та не відволікати увагу від учителя. Не слід використовувати занадто велику кількість слайдів, це

може призвести до швидкої втомлюваності учнів та розсіювати увагу, знижувати зацікавленість до сприйняття нової інформації. Важливо, щоб слайди були легко читабельними та не перевантаженими інформацією.

Загальна мета цих вимог – забезпечити логічне, якісне та зрозуміле подання навчального матеріалу, щоб учні могли ефективно засвоювати інформацію без відволікання на непотрібні деталі.

Також варто врахувати та дотримуватися певних вимог до проведення демонстрації мультимедійної презентації під час уроку мистецтва:

1. Уникати повторення слайдів у мовленні: під час демонстрації слайдів учитель має описувати, пояснювати або коментувати інформацію на екрані, а не читати її.

2. Синхронізувати коментарі з появою слайдів: час появи слайда на екрані має бути узгоджений з моментом, коли вчитель починає коментувати цей слайд. Враховуючи вікові особливості учнів, а також рівень їх вмінь та навичок, слід надавати достатньо часу (відповідно до складності матеріалу) для самостійного огляду слайда.

3. Використовувати динамічність інтонації в мовленні, уникати монотонності: рекомендується різноманітність у темпі та гучності мовлення, а також у підходах до спілкування зі школярами. Це допомагає тримати увагу протягом більш тривалого відрізка часу.

4. Забезпечити інтерактивність: важливо створити можливість для інтерактивного спілкування з аудиторією. Один із популярних методів – короткі запитання, які ставляться учням. Проте слід пам'ятати, що відповіді на ці запитання повинні бути лаконічними, а спілкування не повинно відволікати від основного матеріалу уроку. На нашу думку, включення елементів інтерактивності в мультимедійну презентацію є однією з ключових умов успіху в засвоєнні школярами тематичного матеріалу, оскільки завдяки взаємодії учасників освітнього процесу в учнів активізується пізнавальний інтерес, творча діяльність, розвиваються комунікативні навички та задовольняється потреба у самовираженні.

5. Не перевантажувати сприймання музичного матеріалу: під час демонстрації музичного твору і його прослуховування на слайді не повинно бути зайвих елементів, окрім назви твору та автора, щоб учні не відволікались від слухання музики та були зосередженими. Проте доцільним може бути одночасна демонстрація відповідних за тематикою творів інших видів мистецтва, наприклад, живопису.

Висновки до Розділу 1

1. Мультимедійні технології – важлива складова сучасного освітнього процесу, що стимулює і підтримує інтерес та мотивацію до навчання.
2. Ефективним засобом впровадження мультимедійних технологій в освітній процес є мультимедійна презентація, яка дає можливість об'єднання різноманітних видів інформації в одному мультимедіа-продукті.
3. Мультимедійні презентації значно збагачують навчально-методичне забезпечення уроків мистецтва і потребують спеціальних знань і постійного удосконалення практичних вмінь щодо їх створення і використання.
4. Проектування мультимедійної презентації передбачає дотримання етапної послідовності та врахування основних вимог до структури, оформлення й демонстрації, що забезпечить логічне і якісне подання навчального матеріалу.

РОЗДІЛ 2

**ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА ЗМІСТОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ
НАД НАВЧАЛЬНИМ ЕЛЕКТРОННИМ ПОСІБНИКОМ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«МИСТЕЦТВО» «ЦИКЛ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ЗА
ТЕМОЮ «ПРОФЕСІЙНЕ МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»**

Обравши за мету роботи створення електронного навчального посібника для вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» «Цикл мультимедійних презентацій за темою «Професійне музичне мистецтво», ми керувалися висновком про доцільність розширення і збагачення теми «Професійне мистецтво» для 5 класу щодо музичного мистецтва з відповідним мультимедійним забезпеченням.

Аналіз тематики основних підручників інтегрованого курсу «Мистецтво» для 5 класу дозволив зробити висновок про значне місце теми «Професійне мистецтво» у їхньому змісті:

- Мистецтво. Підручник інтегрованого курсу для 5 класу ЗЗСО. Автори: О. Гайдамака, Н. Лемешева. Тема «Народне і професійне мистецтво» пропонується як один з двох розділів [5].
- Мистецтво. Підручник інтегрованого курсу для 5 класу ЗЗСО. Автори: С. Аристова, Н. Чен. Назва першого розділу відповідає назві в попередньому розглянутому підручнику [2].
- Мистецтво. Підручник інтегрованого курсу для 5 класу ЗЗСО. Автори: Л. Кондратова, С. Федун, О. Чорний. У другому розділі підручника запропонована подорож «У коло народних та професійних митців та мисткинь» [16].
- «Мистецтво». Підручник інтегрованого курсу для 5 класу ЗЗСО. Автор: Л. Масол. Два з чотирьох розділів присвячені темам «Народне мистецтво» та «Професійне мистецтво» [20].

Виділені нами теми розроблені з урахуванням інтегрованого підходу, що дозволяє учням бачити мистецтво у його різноманітних формах та взаємозв'язках. Проте, на нашу думку, тема професійного мистецтва може бути представлена повніше щодо музичного мистецтва і доцільним буде винести її як окремий розділ з назвою «Професійне музичне мистецтво».

Взявши за основу підручник Людмили Масол, ми пропонуємо свій варіант мультимедійного забезпечення теми «Професійне мистецтво» у частині музичного мистецтва у вигляді електронного навчального посібника – циклу мультимедійних презентацій до уроків:

1. Голос – музичний інструмент, дарований природою.
2. Битва хорів.
3. Тембри інструментів.
4. Путівник по симфонічному оркестру.
5. Срібні тембри духового оркестру.
6. Джазовий оркестр.

Розглянемо докладно специфіку основних етапів роботи над навчальним електронним посібником.

Для забезпечення зрозумілого, інформативного та цікавого подання матеріалу в електронному посібнику нами була виконана чітка послідовність дій:

1. Визначення мети і завдань кожного уроку.

2. Аналіз навчальної програми. Ознайомлення з темою «Професійне мистецтво» для 5 класу за програмою Л. Масол, щоб зрозуміти, який тематичний матеріал має бути включений. Серед них необхідно розкрити 6 основних тем: «Голос – музичний інструмент, дарований природою», «Битва хорів», «Тембри інструментів», «Путівник по симфонічному оркестру», «Срібні тембри духового оркестру», «Джазовий оркестр».

3. Створення структури мультимедійної презентації. Кожна презентація електронного навчального посібника містить логічні розділи,

що послідовно розкриває ключові аспекти теми уроку. Структура презентацій відповідає загальним методичним рекомендаціям щодо ведення уроку:

- вступ – повідомлення теми, мети та завдань заняття (Додаток А, Рис. А 1.1-1.4);
- актуалізація опорних знань (Додаток Б, Рис. Б 1.1-1.4);
- виклад основного матеріалу, що супроводжується визначеннями конкретних термінів (Додаток В, Рис. В 1.1-1.2), прослуховуванням і переглядом аудіовізуальних фрагментів (Додаток Г, Рис. Г 1.1-1.2), систематизацією знань учнів (Додаток Д, Рис. Д 1.1-1.2);
- активізація уваги дітей за допомогою різних видів музичної діяльності на уроці мистецтва: розучування нової пісні, актуалізація знань з музичної теорії (Додаток Е, Рис. Е 1.1-1.4);
- оцінка та закріплення отриманих на уроці знань за допомогою інтерактивної вікторини (Додаток Ж, Рис. Ж 1.1-1.2);
- підсумки уроку у форматі «запитання – відповідь», питання підібрані таким чином, щоб діти давали не лише точну відповідь, але і висловлювали свою думку стосовно різних тверджень.

4. Додавання інтерактивних елементів. Вважаємо за потрібне наголосити на інтерактивності електронного посібника. Важливим завданням при створенні мультимедійних презентацій стало включення елементів інтерактивності, оскільки з їх допомогою освітній процес можливо зробити більш цікавим, багатограним та ефективним. Тому кожна презентація містить інтерактивні елементи, що органічно поєднані з основною темою та метою уроку, допомагають у залученні уваги та мотивації учнів через безпосередню можливість як за допомогою вчителя, так і власноруч відтворити музичні аудіо- та відеофрагменти або перейти за посиланням, щоб пограти в гру, де потрібно поєднати зображення музичного інструменту з відповідним тембром його звучання на аудіофайлі (Додаток З, Рис. З 1.1-1.2).

5. Пошук і збір необхідних та якісних матеріалів. Матеріали, які використовуються в мультимедійних презентаціях:

- тексти (інформаційні блоки короткі, чіткі і є зрозумілими);
- аудіо- та відеофрагменти, які зручно відтворювати в презентації через натискання кнопки «play», не виходячи з презентації на інші вебсайти, що потребують доступу до мережі Internet (Додаток К, Рис. К 1.1);
- зображення (фотографії інструментів, композиторів, концертних залів тощо) (Додаток Л, Рис. Л 1.1-1.2);
- слайди з інтерактивними іграми мають спеціально налаштований доступ, що дозволяє кожному учню індивідуально виконати завдання через взаємодію з елементами на слайді мультимедійної презентації (Додаток М, Рис. М 1.1).

6. Створення слайдів, що поділяються на вступні (пояснюють тему уроку), тематичні (розкривають тему уроку), інтерактивні (музичні вікторини, інтерактивні вправи або ігри, що розвивають музичні та творчі здібності), заключні (закріплюють знання, отримані на уроці).

7. Практичні завдання задля можливості закріплення та оцінювання здобутих знань:

- тести та вікторини (Додаток Н, Рис. Н 1.1-1.4);
- творчі завдання, дискусія щодо окремих висловів за темою уроку (Додаток П 1.1-2.1).

8. Остаточне редагування та тестування. Перевірили мультимедійний продукт на наявність помилок і протестували мультимедійні елементи. Переконалися, що всі аудіо- та відеофайли працюють коректно, текстові блоки логічно побудовані і зрозумілі.

9. Налаштування доступу. Ми розширили педагогічний інструментарій за допомогою створення доступного електронного посібника, що має чітку структуру і поділяється на 6 тем, що викладені у вигляді мультимедійних презентацій. Матеріали завантажені на

відповідний Google диск і можуть бути використані в офлайн та онлайн режимі педагогами і учнями за допомогою сканування QR-кодів (Додаток Р, Рис. Р 1.1-1.6) або переходу за посиланнями.

10. Зворотній зв'язок та вдосконалення. Оскільки ми живемо в епоху невпинного розвитку технологій (в тому числі мультимедійних), наш інформаційний продукт має потенціал для подальшого вдосконалення та адаптації під відповідні цілі освітнього процесу в різних навчальних закладах та індивідуальні особливості кожного учня. Використовуючи електронний посібник для вивчення теми «Професійне музичне мистецтво» у 5 класі, ми хотіли б запропонувати збирати відгуки учнів і при необхідності вносити корективи до майбутніх власних презентацій на основі нашого електронного посібника.

Висновки до Розділу 2

1. У другому розділі ми розглянули специфіку основних етапів створення електронного навчального посібника до теми «Професійне музичне мистецтво», що пропонується для вивчення учням 5 класу при опануванні інтегрованого курсу «Мистецтво», автором якого є Л. Масол.

2. Серед основних етапів виділили визначення теми та мети уроків, аналіз навчальної програми, відповідність структури мультимедійних презентацій методичним засадам проведення уроку, включення елементів інтерактивності, перевірку якості аудіовізуальних фрагментів, наявність практичних і творчих завдань, особливості використання і доступу до електронного посібника.

3. Зазначили, що наш електронний посібник має потенціал до вдосконалення, враховуючи час швидкого розвитку мультимедійних технологій, в який він був створений. Виявили можливість адаптації матеріалу викладачами мистецьких дисциплін під індивідуальні особливості учнів.

ВИСНОВКИ

Метою нашої роботи було створення електронного навчального посібника для вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво»: «Цикл мультимедійних презентацій за темою «Професійне музичне мистецтво».

Ми виконали визначені завдання:

У першому розділі дослідили методичні засади створення мультимедійних презентацій до інтегрованого курсу «Мистецтво» – уточнили понятійний апарат, визначили етапи та специфіку створення презентацій. Вважаючи мультимедійні презентації ефективним засобом впровадження мультимедійних технологій в освітній процес, визначили основні етапи створення, вимоги до структури, оформлення й демонстрації мультимедійних презентацій для уроків інтегрованого курсу «Мистецтво».

У другому розділі на основі аналізу тематики основних підручників інтегрованого курсу «Мистецтво» для 5 класу ми обґрунтували доцільність обраної теми презентацій, охарактеризували основні етапи та зміст роботи над навчальним електронним посібником для вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» «Цикл мультимедійних презентацій за темою «Професійне музичне мистецтво» за програмою Л. Масол.

Враховуючи, що тема професійного музичного мистецтва є актуальною для вивчення в 5 класі інтегрованого курсу «Мистецтво» майже для усіх діючих авторських програм, представлений в якості кваліфікаційної роботи електронний навчальний посібник має, на думку автора, практичне значення. Створені презентації можуть бути використані в освітньому процесі закладів загальної освіти, а також у процесі підготовки вчителів та викладачів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво». Посібник розширює педагогічний інструментарій вчителя, містить в собі інноваційний потенціал для розвитку учнів, підвищує їх пізнавальний інтерес, робить навчальним процес більш цікавим, мотивує до творчої самореалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко Л., Шрамко О. Мультимедійні презентації як ефективний засіб викладання інтегрованого курсу «Мистецтво». *Актуальні проблеми мистецько-педагогічної освіти* : зб. наукових праць. Вип. 16 / ред. І. М. Власенко (відп. ред.), О. І. Шрамко, О. О. Петренко. Кривий Ріг : ФОП Маринченко, 2024. С. 8-10.
2. Аристова А. С., Чен Н. В. Мистецтво : підручник для 5 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2022. 224 с.
3. Васильєва Л. Досвід формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до використання технології дистанційного навчання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 7. С. 48-58.
4. Гаврілова Л., Катасонова Ю. Теоретичні аспекти впровадження дистанційного навчання в Україні. *Освітологічний дискурс*. Київ, 2017. № 1-2. С. 16-17.
5. Гайдамака О., Лемешева Н. Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 5-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2022. 136 с.
6. Гумінська О. Уроки музики в загальноосвітній школі : методичний посібник. Тернопіль : навчальна книга «Богдан», 2010. 104 с.
7. Гуржій А. М., Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л. Мультимедійні технології та засоби навчання : навчальний посібник. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 556 с.
8. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <http://school19.zp.ua/wp-content/uploads/2020/10/derzhstandart-converted.pdf> (дата звернення: 12.09.2024).
9. Дистанційне та змішане навчання в школі : путівник / упоряд. Воротникова І. П. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2020. 48 с.
10. Заря Л. О. Впровадження й доцільність мультимедіа для формування інтересу до музики у молодших школярів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14*.

Теорія і методика мистецької освіти : збірник наукових праць. Вип. 11 (16). Київ : НПУ, 2011. С. 255-258.

11. Заря Л. О. Методика формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2013. 217 с. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/42335/Zaria_dis.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 14.09.2024).

12. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/930/93000/Mystetska.pdf> (дата звернення: 14.09.2024).

13. Календарно-тематичне планування уроків мистецтва у 5 класі за підручником Л. Масол. НУШ. URL: <https://naurok.com.ua/kalendarno-tematichne-planuvannya-urokiv-mistectva-u-5-klasi-za-pidruchnikom-masol-nush-299243.html> (дата звернення: 12.09.2024).

14. Кізілова Г. О., Гринишина Л. М. Мистецтво : підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2022. 216 с.

15. Колесник А. Ю., Педько О. В. Створення та впровадження інноваційних методик навчання в умовах мистецької школи. *Мистецька освіта майбутнього: методичні аспекти* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 29 квіт. 2020 р. / за заг. ред. М. М. Бриль. Київ : ДНМЦЗКМО, 2020. С. 30-34. URL: <https://www.dnmczkmo.org.ua/wp-content/uploads/2020/04/zbirka-internet-konferenciya.pdf> (дата звернення: 02.09.2024)

16. Кондратова Л. Г., Федун С. І., Чорний О. В.. Мистецтво : підручник інтегрованого курсу для 5 кл. закладів загальн. середн. освіти. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2022. 240 с.

17. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. А. Найдьонові, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.

URL:<https://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf> (дата звернення: 19.09.2024).

18. Малихін О., Арістова Н., Рогова В. (2022). Мінімізація освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану: змішане навчання. *Український Педагогічний журнал*, (3), С. 68–76. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-68-76>

19. Малихін О., Рогова В. (2023). Сучасний підручник і його роль в умовах змішаного навчання. *Проблеми сучасного підручника*. Київ, (29), С. 117-124.

20. Масол Л. М. Мистецтво : підручник інтегрованого курсу для 5-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Освіта, 2022. 256 с. URL:https://pidruchnyk.com.ua/1711-5_mystetstvo_masol.html (дата звернення: 14.09.2024).

21. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.

22. Масол Л. М., Просіна О. В. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/830/83023/Mystetstvo_5-6-kl_Masol_Prosina_14_07_1.pdf (дата звернення: 10.09.2024).

23. Міщенко О. А. Розвиток мультимедійних засобів навчання в загальноосвітній школі : автореф. дис. ... канд. пед. наук. : 13.00.02. Харків, 2010. 20 с.

24. Мультимедіа. *Великий тлумачний словник сучасної української мови* (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. VIII, 1728 с. URL: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989> (дата звернення: 10.09.2024).

25. Мультимедійні видання : навчальний посібник / Пушкар О. І., Климнюк В. Є., Браткевич В. В. Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. 144 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5872/1/Мультимедійні%20видання-Навч.%20пос.%20Пушкар%2сКлимнюк%2с%20Браткевич.pdf>

(дата звернення: 10.09.2024).

26. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання : посібник / Жалдак М. І., Шут М. І., Жук Ю. О., Дементієвська Н. П., Пінчук О. П., Соколюк О. М., Соколов П. К. ; за ред. Жука Ю. О. Київ : Педагогічна думка, 2012. 112 с.

27. Наказ Міністерства освіти і науки України 08 вересня 2020 року № 1115 Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. URL:

https://rada.info/upload/users_files/04334873/e0bdf82f7408480e6c17f707e68e1e82.pdf (дата звернення: 11.09.2024).

28. Нелюбов В.О. Електронний підручник : електронний навчальний посібник. URL: <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-84364623/84364623> (дата звернення: 15.09.2024).

29. Новікова Н. В. Формування пізнавального інтересу підлітків на уроках музики засобами мультимедійних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2011. 21 с.

30. Організація дистанційного навчання в школі : методичні рекомендації / укладачі А. Лотоцька, О. Пасічник. Київ, 2020. 36 с.

31. Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у 2020/2021 навчальному році : методичні рекомендації / за заг. ред. В. І. Шуляра. Миколаїв : ОІППО, 2020. 108 с.

32. Основні вимоги до змісту та оформлення презентації. URL: <http://ccts.ho.ua/prepod/prezent.pdf> (дата звернення: 11.09.2024).

33. Приходько Л. А., Сьомак О. В., Ройко Л. Л. Використання додатків Google для підтримки дистанційного навчання учнів початкової школи. *Тенденції та перспективи розвитку освіти, науки та технології в епоху*

трансформаційних процесів : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк : Вежа, 2021. С. 207-210.

34. Ракітянська Л. М. Методична творчість вчителя-музиканта. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2015. Вип. 24. С. 19-22.

35. Рубля Т., Мед І, Щеглова Т. Мистецтво : електронний підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти. URL: <https://ua.izzi.digital/DOS/327692/327698.html> (дата звернення: 11.09.2024).

36. Сисоєва С. О., Осадча К. П. Системи дистанційного навчання: порівняльний аналіз навчальних можливостей. URL: <https://drive.google.com/file/d/1x4vzArdJ8jqJJ9YzMgQ1fRVovOjJTcRa/view> (дата звернення: 13.09.2024).

37. Тонконог Н., Черепинська А., Лисенко Т. Використання сучасних цифрових технологій під час дистанційного навчання іноземних мов. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 45. Том 2. С. 172-180. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/45_2021/part_2/29.pdf (дата звернення: 13.09.2024).

38. Фіголь Н. Електронний навчальний посібник чи підручник: до проблеми визначення. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2012. № 733. С. 53-56. URL: <https://science.lpnu.ua/terminology/all-volumes-and-issues/visnik-no-733-2012/elektronniy-navchalniy-posibnik-chi-pidruchnik> (дата звернення : 03.09.2024)

39. Фіголь О. О. Види та класифікація мультимедійних засобів навчання. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/vidi-ta-klasifikacia-multimedijnih-zasobiv-navcanna-58374.html> (дата звернення 21.09.2024)

40. Фрінг Е., Антал Д. Модельна навчальна програма «Музичне мистецтво. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL:

https://drive.google.com/file/d/1J2LquI78MnybEAKfGwqOo6WqvjUZV5P_/view

(дата звернення: 11.09.2024).

41. Хан Хуйюнь. Використання аудіовізуальних технологій в перебігу загальної музичної освіти України та Китаю. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства* : матеріали і тези VII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 04-05 листопада 2021 р.). Т.1. Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. С. 77-80. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/15923/1/Han%20Huiyun%202021.pdf> (дата зернення 09.09.2024)

42. Царенко О. М. Методологічні аспекти використання мультимедійних засобів у навчальному процесі. *Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Кропивницький : КЛА НАУ, 2017. Вип. 1. С. 213-218.

43. Чайковська О. Комп'ютерні технології в практиці музичного навчання загальноосвітньої школи. *Рідна школа*. Київ, 2004. №10. С.25-28.

44. Чайковська О. Мультимедійні технології як чинник формування інноваційного навчального середовища на уроках музики. *Рідна школа*. Київ, 2013. № 3. С. 66-69.

45. Чайковська О. А. Формування музичних знань школярів засобами мультимедійних технологій навчання : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2002. 19 с.

46. Чернишева А. М. Особливості викладання мистецьких дисциплін в умовах дистанційного навчання. Житомир, 2023. URL: http://eprints.zu.edu.ua/37054/1/тези_Чернишова.pdf (дата звернення 05.09.2024)

47. Baron N. S. How we read now: Strategic choices for print, screen, and audio. *Oxford University Press*. New York, 2021. 304 p.

48. Canva для вчителів: цікаві оновлення для створення навчальних матеріалів. URL: https://www.youtube.com/live/F9g_jKMQxz0?si=eepX322jPLuJT7Nz (дата звернення: 18.09.2024).

49. Learning Apps: Interactive learning modules. URL:
<https://learningapps.org/> (дата звернення: 11.09.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

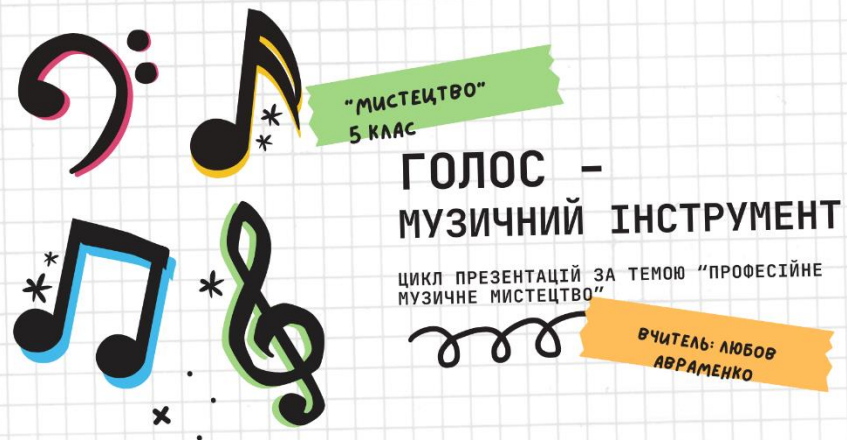

Рис. А 1.1

1. ДІЗНАЄМОСЯ ЯК ВИНИК ХОР ТА ЯКИМ ВІН БУВАЄ
2. ПОЗНАЙОМИМОСЯ З ВИДАТНИМИ УКРАЇНСЬКИМИ КОМПОЗИТОРАМИ ТА ВИВЧИМО ПОНЯТТЯ "ШТРИХ", "А КАПЕЛА", "РЕГЕНТ"
3. НАВЧИМОСЯ РОЗРІЗНЯТИ РІЗНІ ТИПИ ХОРІВ
4. ПОМАНДРУЄМО "СПІВОЧИМИ ПОЛЯМИ" УКРАЇНИ

Рис. А 1.3

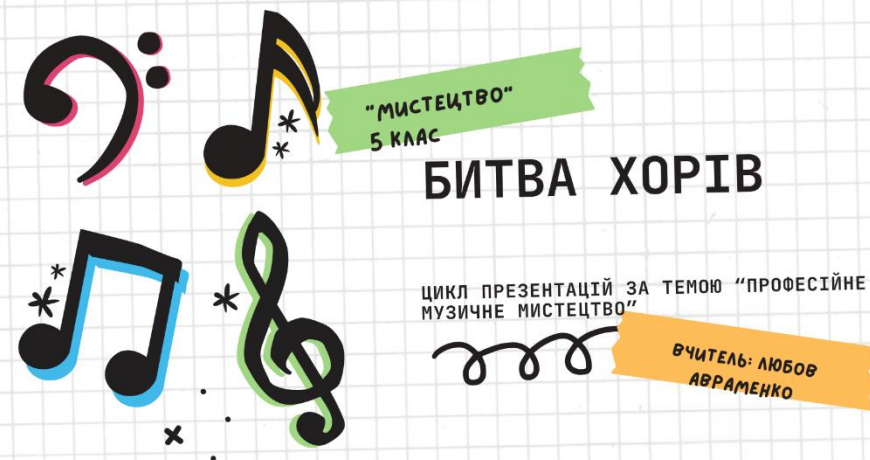

Рис. А 1.2

1. БУДЕМО РОЗБИРАТИСЯ В ОСОБЛИВОСТЯХ ВОКАЛЬНОЇ МУЗИКИ
2. ПОЗНАЙОМИМОСЯ З ПОНЯТТЯМИ "ТЕМБР", "ВОКАЛІЗ", "РЕГІСТР"
3. НАВЧИМОСЯ РОЗРІЗНЯТИ РІЗНІ ТИПИ ВОКАЛЬНИХ ГОЛОСІВ
4. ЗГАДАЄМО МУЗИЧНУ ГРАМОТУ

Рис. А 1.4

Рис. Б 1.1

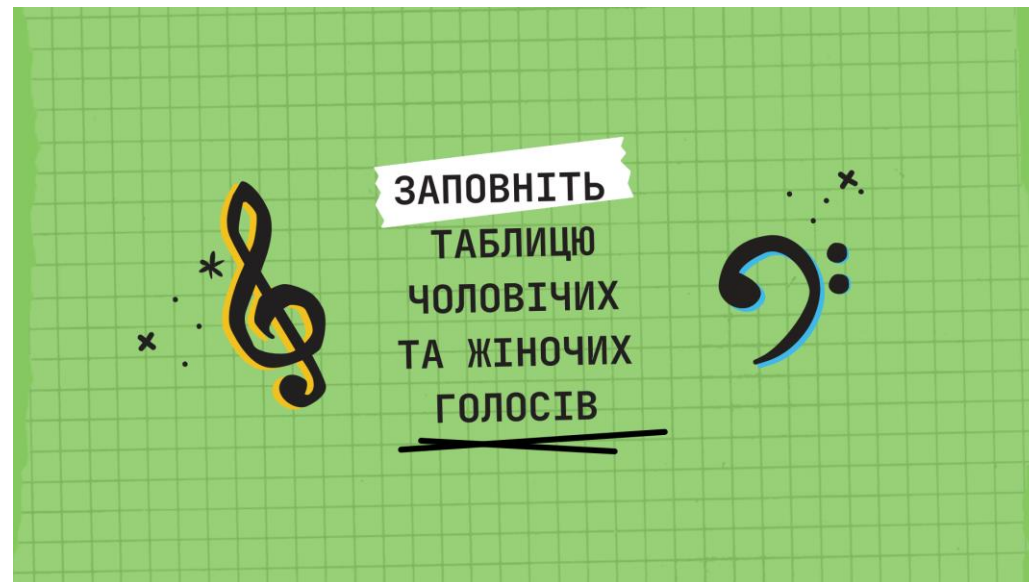

Рис. Б 1.3

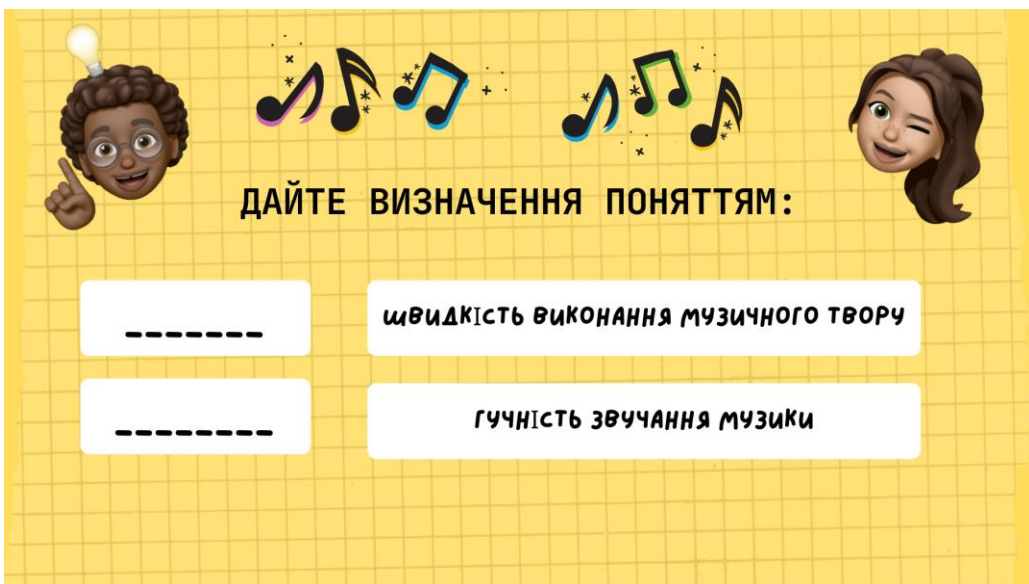

Рис. Б 1.2

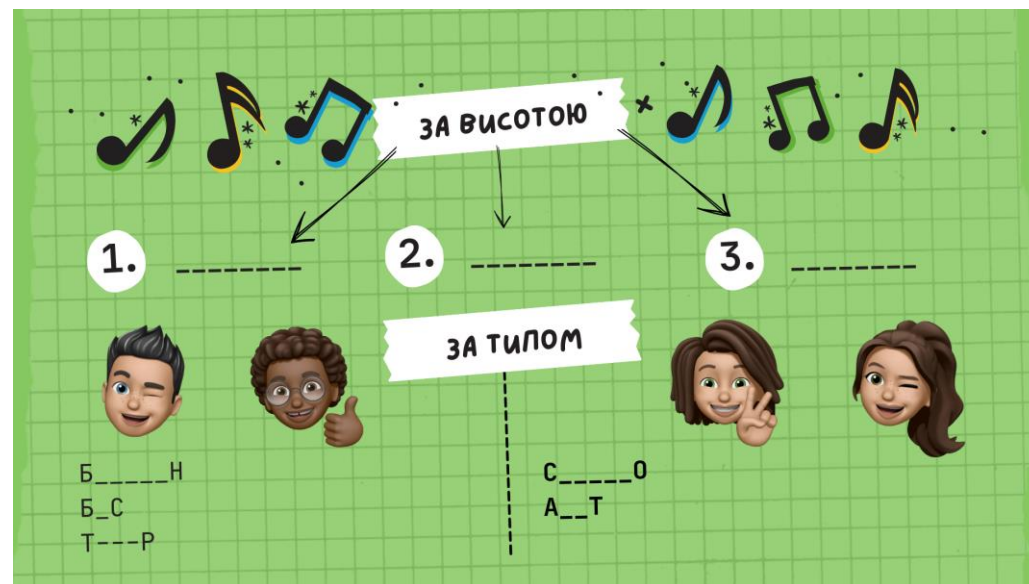

Рис. Б 1.4

ЗАПАМ'ЯТАЄМО:
ЛОНЯТТЯ:

Тембр - забарвлення звуку голосу або інструменту.

Темп - швидкість виконання музичного твору.

Динаміка - гучність звучання музики.

Рис. В 1.1

ЗАПАМ'ЯТАЄМО:
ЛОНЯТТЯ:

Вокаліз - спів без слів.

Тембр - це забарвлення звуку, яке властиве певному голосу або музичному інструменту.

Регістр - це відрізок (обсяг) діапазону будь-якого співочого голосу (буває нижній, середній, верхній).

Рис. В 1.2

1930-ті

Сестри Ендрю
"Boogie Woogie
Bugle Boy"

Бені Гудман
"Sing, Sing, Sing"

Каунт Бейсі
"Alright Okay You
Win"

Рис. Г 1.1

БІГ БЕНД

КРИВОРІЗЬКОГО
МУЗИЧНОГО КОЛЕДЖУ
EARTH, WIND AND
FIRE "SEPTEMBER"

Рис. Г 1.2

ПЕРЕВІРЯЄМО, ЩО ЗАПАМ'ЯТАЛИ СЬОГОДНІ

Підсумки

1. **ЩО ТАКЕ "ТЕМБР" МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ? ЯКИМ ВІН МОЖЕ БУТИ?**
2. **СКІЛЬКИ ІСНУЄ ГРУП МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ?**
3. **ЯКІ ВИ ЗАПАМ'ЯТАЛИ ДИНАМІЧНІ ВІДТІНКИ? НАЗВІТЬ ЇХ.**
4. **ЗНАЙДІТЬ ПРИКЛАДИ ПОЗНАЧЕННЯ ТЕМПУ В НОТАХ ДЛЯ ФОРТЕПІАНО (ПОЗНАЧАЄТЬСЯ НА ПОЧАТКУ ТВОРУ). ПОСЛУХАЙТЕ МУЗИЧНІ ТВОРИ, ЩОБ ЗРОЗУМІТИ ЯК ТЕМП ВПЛИВАЄ НА НАСТРІЙ МУЗИКИ.**

Рис. Д 1.1

ВІДПОВІДАЄМО НА ПИТАННЯ ТА ПІДБИВАЄМО

Підсумки

1. **З ЯКИХ ІНСТРУМЕНТІВ СКЛАДАЄТЬСЯ ДЖАЗОВИЙ ОРКЕСТР?**
2. **НА ЯКІ РОКИ ПРИПАЛА "ЕРА СВІНГУ ТА РОЗКВІТУ БІГ БЕНДІВ"?**
3. **НАЗВІТЬ ІМЕНА ВИДАТНИХ ДЖАЗОВИХ КОМПОЗИТОРІВ, ЩО ПИСАЛИ МУЗИКУ ДЛЯ ОРКЕСТРІВ**
4. **ПОЯСНІТЬ ВИСЛІВ "ДЖАЗ - ЦЕ НЕ СТИЛЬ, А НАСТРІЙ". ЯКИЙ НАСТРІЙ У ВАС ВИКЛИКАЄ ПРОСЛУХОВУВАННЯ ДЖАЗОВОЇ МУЗИКИ?**

Рис. Д 1.2

СПІВАЮТЬ ДІТИ

МУЗИКА І. КИРИЛІНОЇ

ВІРШІ Л. ГНАТЮКА

ПЕРШИЙ КУПЛЕТ

Високу ноту взяв
тендітний голосок,
Іще непевно, але так
широ.
Злітає нота чиста до
зірок
І всім бажає злагоди і
миру.

ПРИСПІВ

Почуй-но, світе, співають
діти.
І хочеться радіти в
палітрі звуків.
Співають діти і хочеться
любити,
І хочеться творити красу
планеті всій.

Рис. Е 1.1

СПОСІБ ВИКОНАННЯ МУЗИКИ КОМПОЗИТОРИ У
НОТАХ ПОЗНАЧАЮТЬ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТРИХІВ

"ЛЕГАТО" – ІТАЛ. LEGATO –
«ЗВ'ЯЗАНИЙ»

"СТАКАТО" – ІТАЛ. STACCATO –
«УРИВЧАСТИЙ»

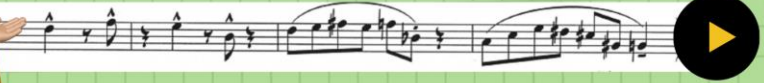

Рис. Е 1.3

ВИ ВЖЕ ВИВЧАЛИ І ТОЧНО ЗНАЄТЕ НАЗВИ НОТ, ЩО РОЗТАШОВАНІ НА
ФОРТЕПІАНО. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ, СКАЖІТЬ, ЯКІ НОТИ НЕ
ВИКОРИСТАНО?

ІНТАСТИЧНІ МЕЛОДІЇ ВАБЬТЬ ВСІХ, ХТО УВАЖНО
СЛУХАТИ. ВОНИ ЗНЮТЬ, ПЕТВОРЮЮТЬ НАСТРІЙ: ДАРУЮТЬ
УСІШКИ, ЗМУШУЮТЬ СУМУВАТИ, БАДЬОРЯТЬ, ВПЛИВАЮТЬ НА НАШЕ
ЗРОВ'Я. МАБУТЬ, ВОНИ ЗНАЮТЬ СЕКТИ ШХУ ДО
ЗА ВОЛЕННЯ, ЩАСТЯ І ДОБРА.

Рис. Е 1.2

НОТ

ПАУЗА

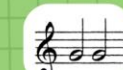
ЦІЛА НОТА

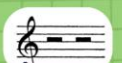
ЦІЛА ПАУЗА

ПОЛОВИННА НОТА

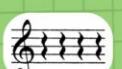
ПОЛОВИННА ПАУЗА

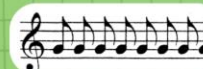
ЧЕТВЕРТНА НОТА

ЧЕТВЕРТНА ПАУЗА

ВОСЬМА НОТА

ВОСЬМА ПАУЗА

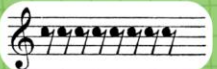
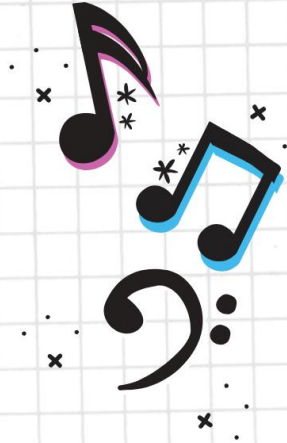

Рис. Е 1.4

ВІДГАДАЙТЕ ТИПИ ВОКАЛЬНИХ ГОЛОСІВ

СОПРАНО

АЛЬТ

ТЕНОР

БАС

Рис. Ж 1.1

ВІДГАДАЙТЕ ТИПИ ВОКАЛЬНИХ ГОЛОСІВ

НЕЇМОВІРНО,
ЦЕ ПРАВИЛЬНА
ВІДПОВІДЬ!

СОПРАНО

АЛЬТ

ТЕНОР

БАС

Рис. Ж 1.2

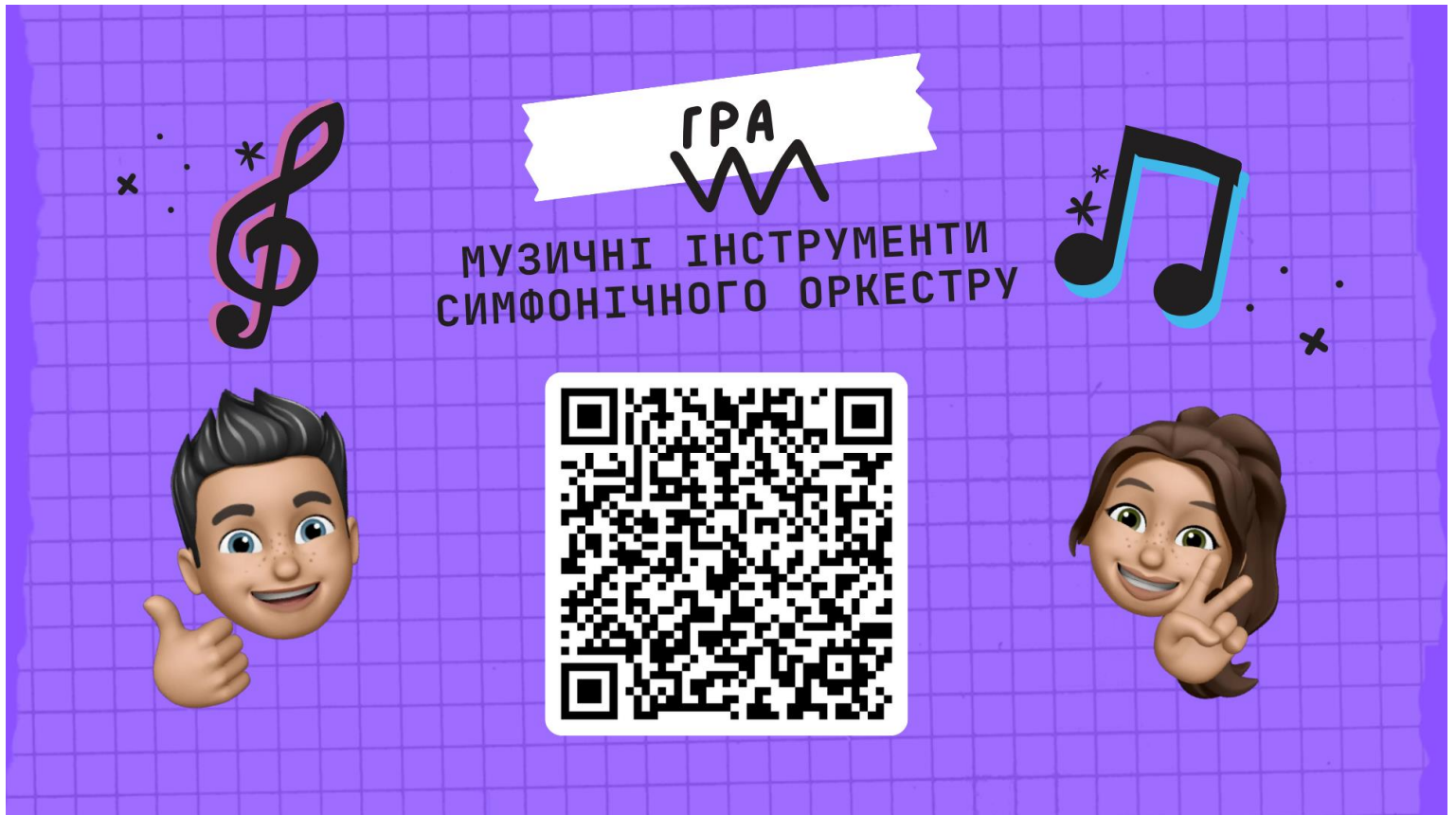

Рис. 3 1.1

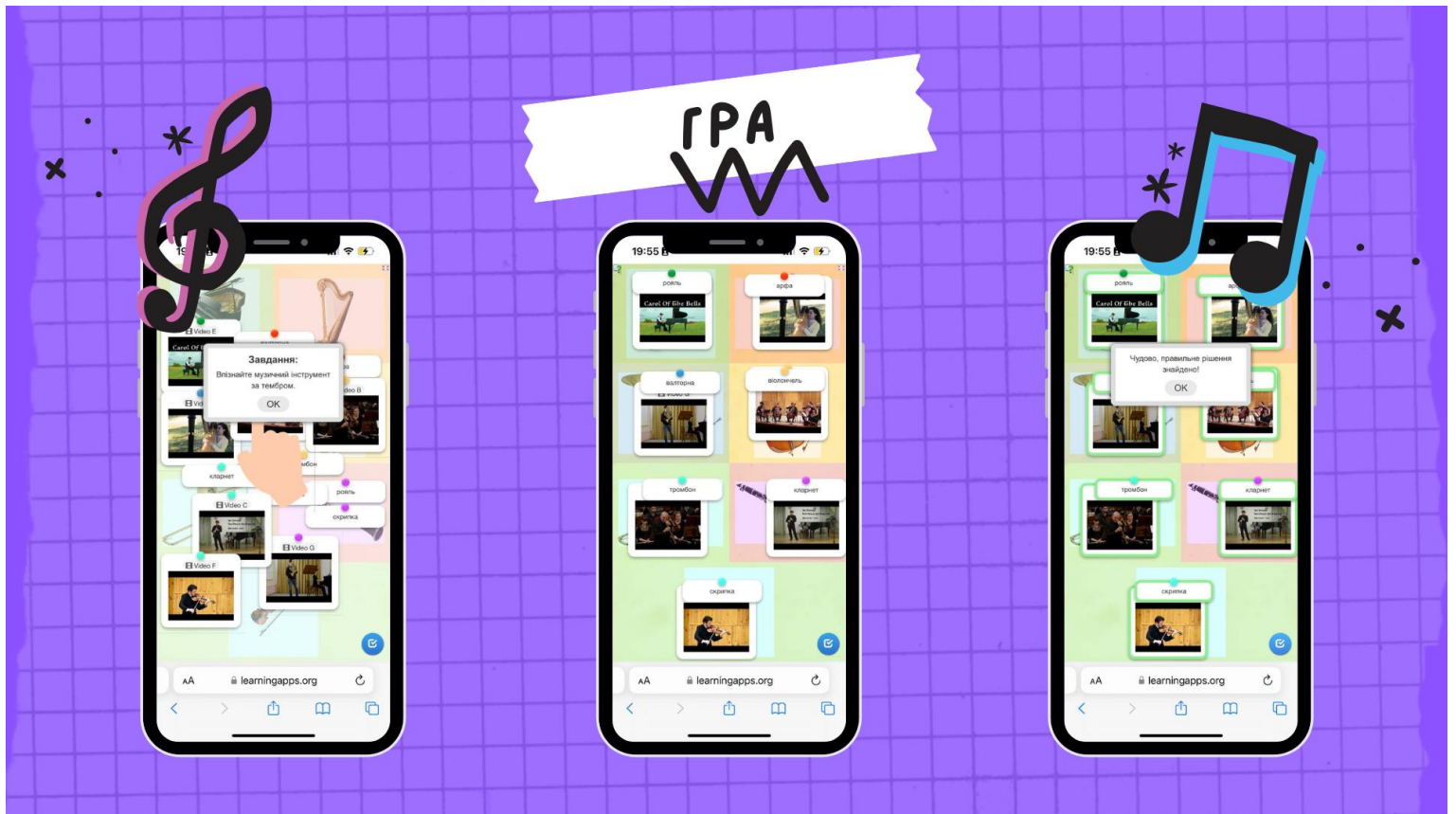

Рис. 3 1.2

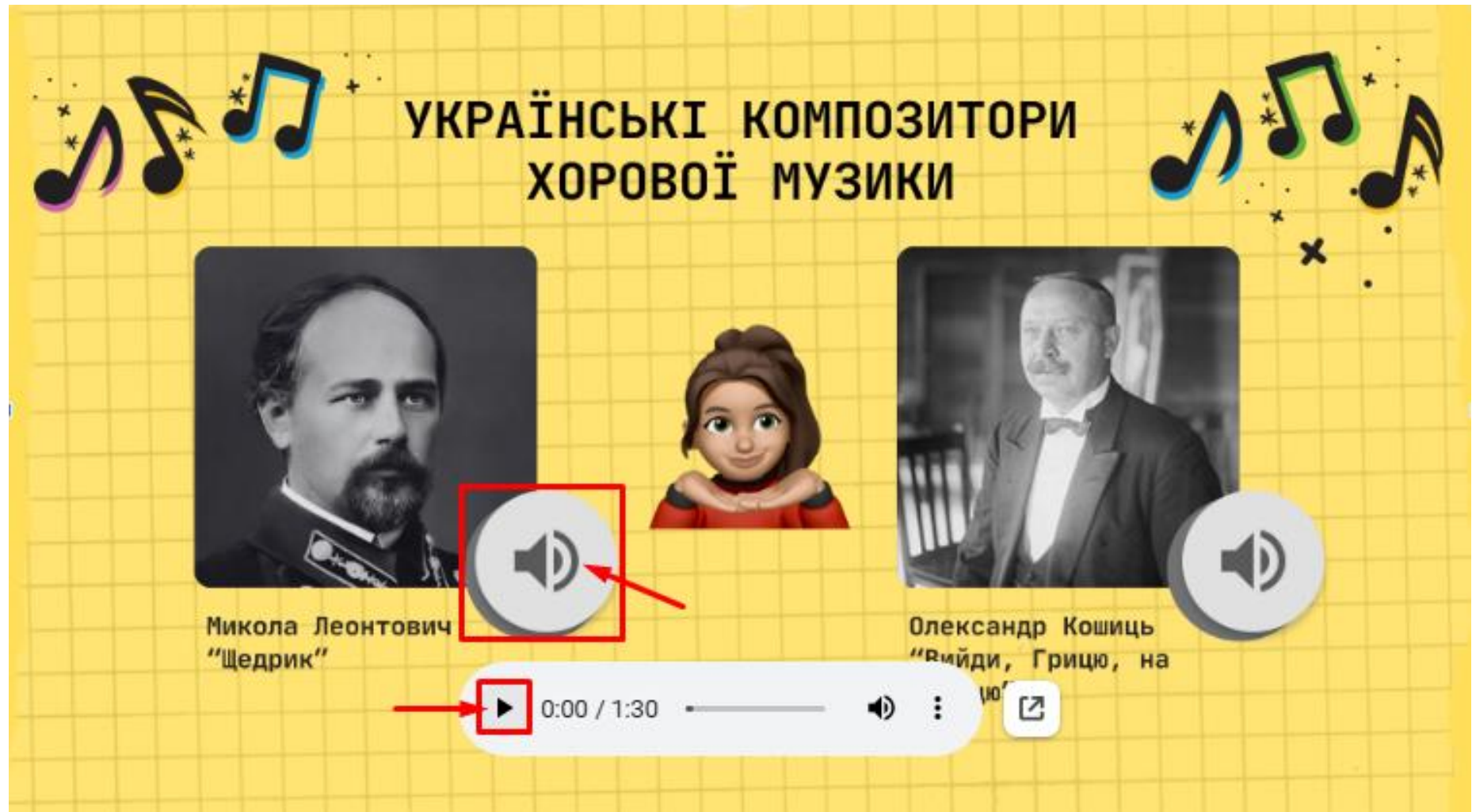

Рис. К 1.1

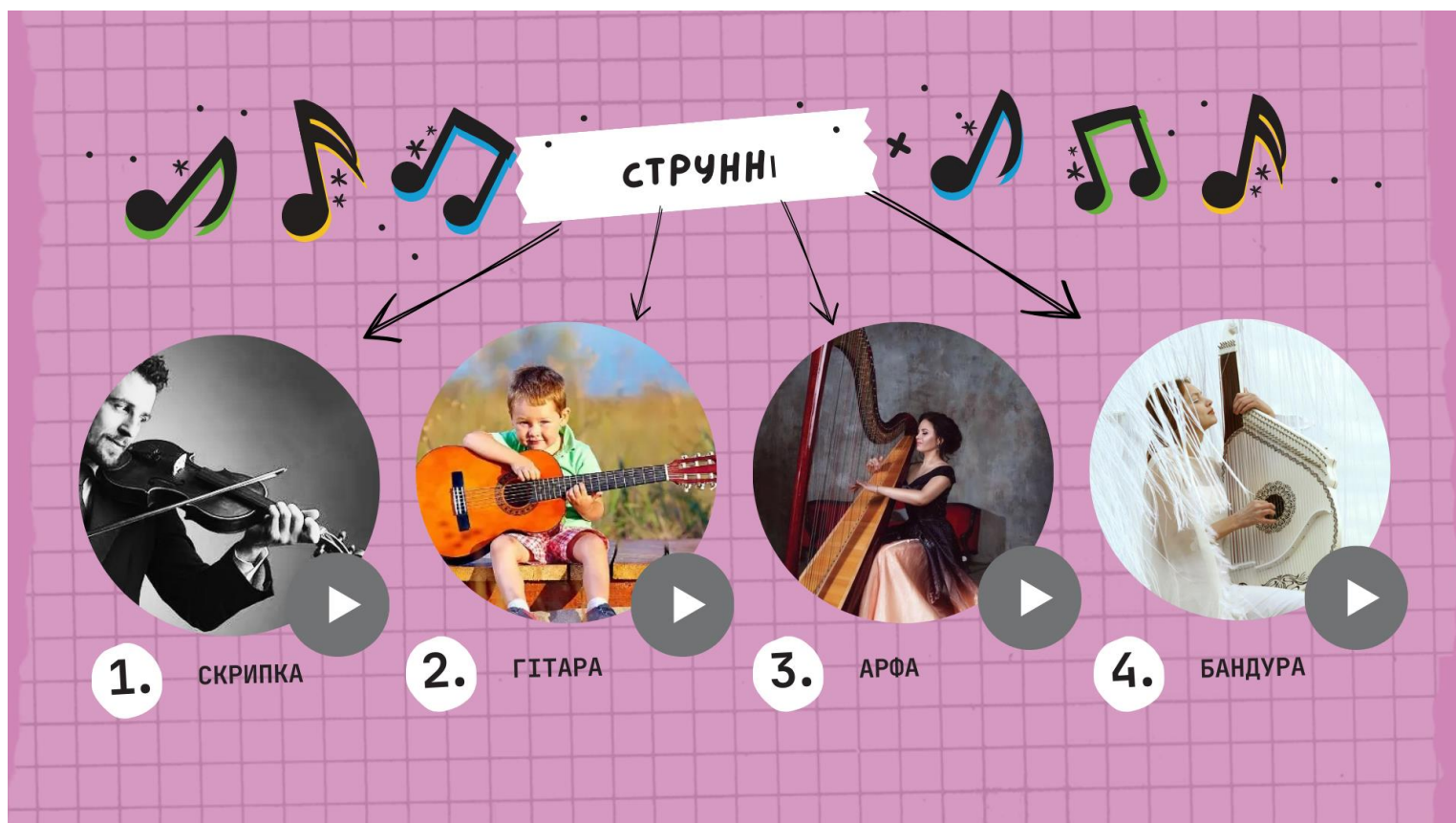

Рис. Л 1.1

Рис. Л 1.2

ВСТАВТЕ НА МІСЦЕ ФІОЛЕТОВИХ КРУЖЕЧКІВ ОДНАКОВІ СИМВОЛИ ДО НАЗВИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ МУЗИЧНОГО ТЕМПУ

MODERATO	★	◆	СПОКІЙНО, НЕ ПОСПІШАЮЧИ
ALLEGRO	♥	★	ПОМІРНО, СТРИМАНО
ANDANTE	◆	♥	ШВИДКО, ВЕСЕЛО

Рис. М 1.1

Рис. Н 1.1

Рис. Н 1.3

Рис. Н 1.2

Рис. Н 1.4

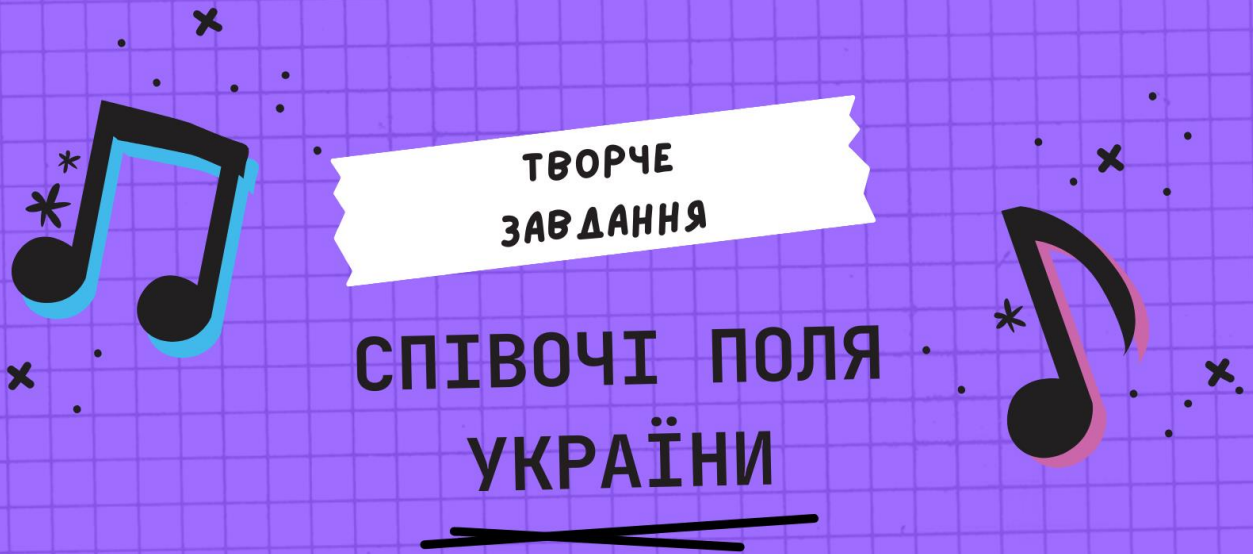

Рис. П1.1

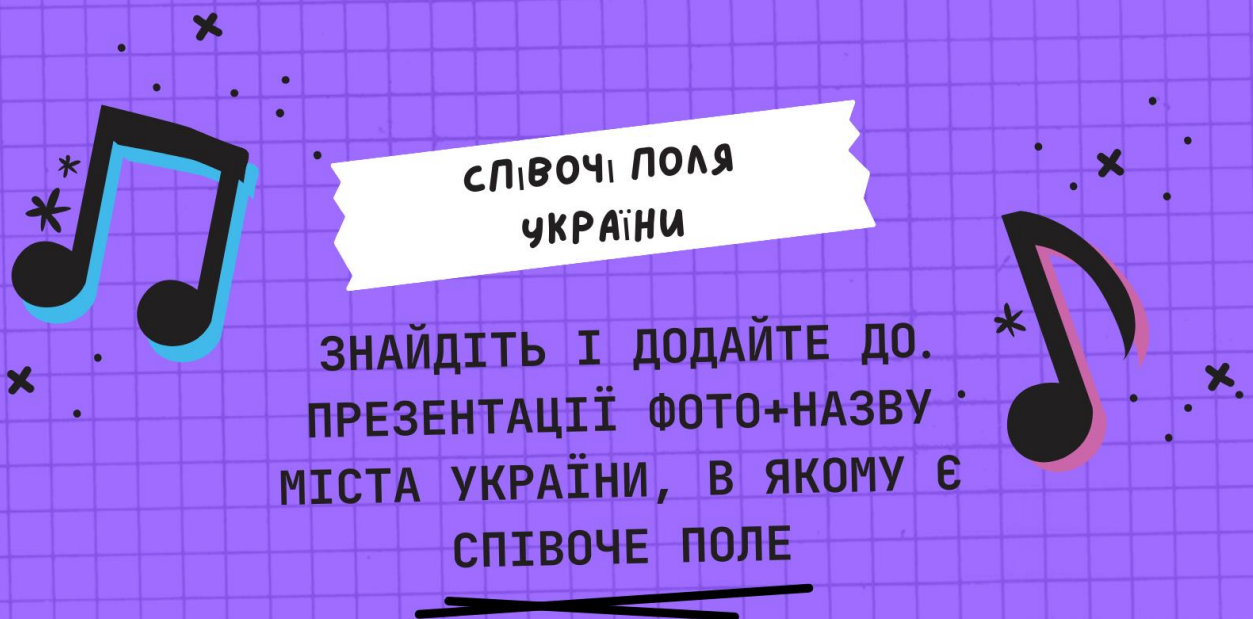

Рис. П 1.2

СЛІВОЧІ ПОЛЯ

1. ТЕРНОПІЛЬ

2. -----

3. -----

4. -----

Рис. П2.1

Рис. Р 1.1. Урок 1.

Рис. Р 1.4. Урок 4

Рис. Р 1.2. Урок 2

Рис. Р 1.5. Урок 5

Рис. Р 1.3. Урок 3

Рис. Р 1.6. Урок 6